

30. výročí sametové revoluce – září 1989 Jak jsme tehdy žili ve Žďáře nad Sázavou

Čím žil okresní Žďár nad Sázavou v září 1989? Listujeme dobovým tiskem Zpravodaj, Vysočina a Žár ze zdrojů Státního okresního archivu Žďár n. S. a Knihovny M. J. Sychry.

■ Lenka Kopčáková

■ **Nácvik spartakiády.** Se zahájením školního roku 1989/90 začíná v celé republice nácvik na spartakiádu 1990. V září proběhnou dva okresní nácvičné srazy.

V tělocvičně 2. ZŠ je pod vedením Jiřího Andře a Jaroslava Veselského zastoupeno 16 TJ při nácviku spartakiádní skladby mužů. S průběhem je spokojen krajský vedoucí skladby Břetislav Vít.

V tělocvičně 4. ZŠ je zastoupeno 22 odborů TJ při nácviku skladeb žen pod vedením Marty Benešové. Ženy cvičí se zaujetím. Lze předpokládat, že plánované 4 celky po 144 cvičencích budou dokonale secvičeny.

■ **Noční výsadek.** V rámci oslav 45. výročí Slovenského národního povstání se od 21. do 24. 9. na Pelhřimovsku a Žďársku uskuteční XIII. ročník branné soutěže parašutistů „Noční výsadek“. Akce je motivovaná partyzánskou skupinou Dr. Miroslav Tyrš, vysazenou v říjnu 1944 u Lipice na Pelhřimovsku.

■ **Víkend s Vlastou.** Na Žďársko přijíždí tvůrčí kolektiv dnes největšího ženského časopisu, vydávaného u nás od r. 1946. Jeho poslední číslo je věnováno našemu okresu. Víkend je zážitkem pro ženy.

■ **TIR v ČSAD.** Novou oblastí v podnikání DZ ČSAD Žďár n. S. je zahájení mezinárodní kamionové dopravy. První historickou přepravu zajistí řidič Jan Polívka za volantem soupravy LIAZ s přívěsem. Jde

Uprchlíci z NDR...

(Dokončení ze str. 11)

Zahraničí

■ **Uprchlíci.** během srpna a září uprchne z NDR 24,5 tisíce lidí, většina přes maďarsko-rakouskou hranici. V Maďarsku je trabantům a wartburgům povoleno vyjet do Rakouska. Za první tři dny do stihne 13 tisíc Němců.

■ **Demonstrace ve Lvově.** Desetitisíce Ukrajinců mávají zakázanými žlutomodrými vlajkami a žádají oficiální uznání katolické církve. Smuteční ceremonii si připomínají násilně připojení k SSSR.

Krátce

Vietnamská vojska odchází z Kambože, kterou okupovala 11 let.

Slovinská vláda přijímá řadu ústavních dodatků, které jí umožní vystoupit z jugoslávské federace.

UKÁZKA rozpracovaného samizdatového časopisu Vysočinná. U obrázku je popiska: Neštovice - kombinovaná technika. Archiv V. B. Homolky

o dopravu pletacích strojů z E-litexu Třebíč do polského přístavu Gdyně.

■ **Novinka – grahamový rohlík.** Důležitá je úloha vlákniny v lidské potravě. Jihomoravské pekárny závod Žďár nad Sázavou uvádí do obchodní sítě chléb Vysočinu o hmotnosti 1 kg po 4,40 Kčs, balený. Tento chléb obsahuje kukuřičný vláknitý koncent-

rát. Dále DIA vánočku tukovou o hm. 460 g po 6,50 Kčs, balenou, obs. sorbit práškový. Zaveden do výroby bude grahamový rohlík o hm 60 g po 0,40 Kčs, který obsahuje pšeničnou mouku celozrnnou a chlebovou bílou. Výrobky zakoupíte v průzkumové prodejně Jm pekáren.

■ **Rehabilitační středisko Svratka.** Byl zahájen provoz RHB střediska ve Svratce. Zaměstnanci metalurgického závodu a provozu energetiky ve dvou týdnech od po do čt, vždy po ranní směně odváží autobus, aby vyzkoušeli účinky rehabilitace, léčebných úkonů a odpočinku.

■ **Videoklub Přednádraží.** Okresní správa kin, MěstNV a Městské kulturní středisko uvádějí do provozu videoklub v agitačním středisku (AZ-Centrum, 1. patro). Promítání filmů z videokazet vždy v sobotu, pro děti v 16 a pro dospělé v 18 hod. Program sestavován dle zásob videokazet, počítáno je i se staršími českými filmy.

■ **I. mezinárodní festival fotografie.** Na Staré radnici je k vidění 13 kolektivních i autorských výstav. Ideou je oživit proud tzv. regionální fotografie.

„Republiku si rozvracet nedáme“

(Časopis Žár 9/89 - ohlasy z pracovišť podniku Ždas)

Výzvu nelegálních skupin pod názvem „Několik vět“ odsuzuje celá řada pracovních kolektivů, s názory „záchranářů“ socialismu nesouhlasí komunisté na svých členských schůzích. Právě odesílají svá stanoviska Ústřednímu výboru KSČM. V nich mj. píší:

„...Protisocialistické síly zorganizovaly v ČSSR novou provokační kampaň s pomocí zahraničí, ke které nelze být lhostejný a nepovšimnout si záměru, zaměřeného k demontáži socialismu a jeho likvidaci... Odmítáme štvavé postoje a vytváření krizových situací, nestojíme o konfrontaci. Žijeme v socialistické společnosti a budeme se řídit jejími zákony a programovými cíly v duchu XVII. sjezdu KSČ,“ oznamují pisatelé.

Kdo má plísňáče, je prostě king

Módě velí džínovina, ta je dokonce symbolem roku 1989. Snem mladých je mít džíny z Tuzexu.

Horší, jak sehnat bony. Veksláci je před Tuzexem prodávají v kurzu: 5 Kčs/1 bon... Frčí plísňáče střížené do tvaru mrkve, nahoře široké kalhoty s vysokým pasem a úzkými nohavicemi. Mrkváče nosí i muži, k nim zastrčená trika s nápisy. Módní jsou barevné šustákové soupravy, nejčastěji z Polska. Éra bílých ponožek k obleku teprve přijde...

V obchodech seženeme syntetické a neprodyšné dederonky, šaty z acetátu či diolenu. Postrachem náctiletých dívek toužících po džínách jsou kalhoty „krimplenky“.

Ženy kouzlí doma na šicím stroji. Pěkné látky jsou úzkoprofilovým zbožím, tak se šije a přešívá dle časopisů Žena a móda, Dana a Dorka.

Německou Burdu s dobrými střihy si ženy půjčují jako vzácnost a obkreslují. Nadšeně vítají zprávu, že od podzimu začne Burda vycházet i v češtině. -lko-

Češi a Poláci brojí proti koksovně

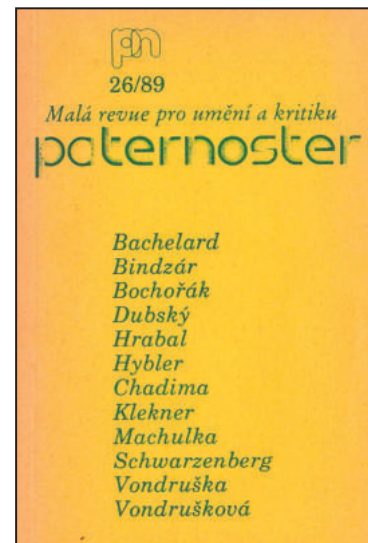
V Českém Těšíně i v Polsku lidé již od května demonstrují proti výstavbě koksovny ve Stonavě na Karvinsku, jejíž základní kámen byl položen v roce 1976 a má spustit v roce 1992.

Pro národní hospodářství významná investice - pro životní prostředí katastrofa. Stavba v blízkosti hranic se stává mezinárodním problémem. Koksovna má vyrábět 1,5 mil. tun koksu ročně a dopad bude mít na 40tisícový polský Těšín a česká měs-

ta Ostrava, Karviná, Havířov, Frýdek-Místek a Třinec. Dle polských odborníků v okolí koksovny do deseti let zaniknou lesy a utrpí ekologická rovnováha oblasti. Aktivisté Ekologické společnosti se obrací na čs. vládu, aby zastavila výstavbu.

Jak vzpomíná žďárský disident V. B. Homolka, Charta '77 v srpnu 1989 vydala Stanovisko k výstavbě koksovny u Stonavy. V něm mj. připomněla vyjádření předsedy čs. vlády L. Adamce, že čs. vláda nedá sou-

Paternoster - Malá revue pro umění a kritiku

TITULKA časopisu Paternoster vydávaného ve Vídni.

Zdroj: archiv V. B. Homolka

Časopis Paternoster (s podtitulem Malá revue pro umění a kritiku) vycházel ve Vídni třikrát až čtyřikrát ročně v letech 1983–1992. Tamním vydavatelem byl Zbyněk Benýšek, v redakci pracovali Jana Stárková, Vladimír Bouček a Miroslav Toušek. V redakční radě působily významné osobnosti českého kulturního exilu i nezávislé domácí kulturní scény. List vycházel s finanční podporou Nadace Charta '77.

Po invazi vojsk do ČSSR (8/68) požádalo v Rakousku o azyl na 17.000 čs. občanů. Ve Vídni založili záchrannou síť pro exulanty. -lko-

hlas k postavení žádné nové výrobní kapacity, která by znečišťovala životní prostředí v sousedních zemích...

Čs. vláda také obdrží notu polské vlády, že koksovna ohrozí celou oblast Beskyd s velkým počtem obyvatel a rekreačních středisek. Nehledě na zhoršení kvality vod a zdrojů pitné vody.

O dva roky později se výstavbu koksovny podaří zastavit. Torzo mohutného závodu pak bude další desetiletí zarůstat dřevinami... -lko-